

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-17-12

Druk nr 296
Warszawa, 29 marca 2012 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o ratyfikacji Porozumienia europejskiego w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, sporządzonego w Strasburgu dnia 5 marca 1996 r..

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Spraw Zagranicznych.

Z poważaniem

(-) Donald Tusk

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 5 marca 1996 r. zostało sporządzone w Strasburgu Porozumienie europejskie w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka.

Po zaznajomieniu się z powyższym Porozumieniem, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- zostało ono uznane za słuszne zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,
- jest przyjęte, ratyfikowane i potwierdzone,
- będzie niezmiennie zachowywane, z uwzględnieniem zastrzeżenia do artykułu 3 ustęp 2 (c), artykułu 4 ustęp 1 oraz deklaracji do artykułu 4 ustęp 2 (a) Porozumienia.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie, dnia

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

PREZES RADY MINISTRÓW

U S T A W A

z dnia

**o ratyfikacji Porozumienia europejskiego w sprawie osób uczestniczących
w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka,
sporządzonego w Strasburgu dnia 5 marca 1996 r.**

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Porozumienia europejskiego w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, sporządzonego w Strasburgu dnia 5 marca 1996 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Porozumienie europejskie w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka sporządzone w Strasburgu dnia 5 marca 1996 r. weszło w życie 1 stycznia 1999 r. Sygnatariuszami niniejszego Porozumienia jest 41 państw – członków Rady Europy, z czego 36 państw ratyfikowało Porozumienie. W dniu 2 kwietnia 2008 r. Rzeczpospolita Polska podpisała Porozumienie.

Od 1996 r. Rzeczpospolita Polska jest natomiast stroną Porozumienia europejskiego w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejską Komisją oraz Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, sporządzonego w Londynie 6 maja 1969 r. (Dz. U. z 1996 r. Nr 112, poz. 535). Porozumienie z 1996 r. zostało opracowane jako konsekwencja przyjęcia Protokołu nr 11 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, zmieniającego system ochrony praw człowieka Rady Europy i powołującego jednolity Europejski Trybunał Praw Człowieka. Porozumienie z 1996 r., co do zasady, powtarza zapisy Porozumienia z 1969 r., wprowadzając zmiany wynikające z reformy dokonanej Protokołem nr 11 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

II. Porozumienie z 1996 r. dotyczy praw osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka w Strasburgu, takich jak strony, przedstawiciele lub doradcy, a także świadkowie, biegli i inne osoby wezwane przez Trybunał do uczestnictwa w postępowaniu. W zawiązku z powyższym, z przywilejów i immunitetów wynikających z Porozumienia będą korzystać również osoby uczestniczące w postępowaniu przed Trybunałem występujące w imieniu Rządu Rzeczpospolitej Polskiej.

Porozumienie przyznaje wyżej wymienionym osobom immunitet procesowy w zakresie składanych oświadczeń pisemnych i ustnych oraz wszelkich dokumentów i dowodów przedstawianych Trybunałowi. Gwarantuje również ochronę prawną związaną z podróżą odbytą w celu uczestnictwa w postępowaniu przed Trybunałem.

Art. 3 ust. 1 Porozumienia przyznaje osobom objętym jego zakresem prawo do swobodnej korespondencji z Trybunałem. Art. 3 ust. 2 określa warunki korzystania z tego prawa przez osoby osadzone. Porozumienie stanowi, że korespondencja z Trybunałem osób osadzonych lub których wolność jest w inny sposób ograniczona, będzie wysyłana i doręczana bez zbędnej zwłoki i bez wprowadzania w niej zmian (podobne standardy wynikają również z postanowień art. 8 i 34 samej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności). Porozumienie przewiduje zakaz stosowania jakichkolwiek środków dyscyplinarnych z powodu korespondencji przekazanej we właściwym trybie do Trybunału. Ponadto, osoby osadzone mają prawo korespondować i konsultować się z prawnikiem w sprawach związanych ze skargą do Trybunału, w sposób uniemożliwiający zapoznanie się osobom trzecim z treścią rozmowy. Prawa te zgodnie z art. 3 ust. 3 Porozumienia mogą być ograniczane jedynie na podstawie przepisów ustawy i tylko wtedy, gdy są konieczne w społeczeństwie demokratycznym dla zapewnienia bezpieczeństwa narodowego, w celu wykrycia bądź ścigania przestępstwa lub dla ochrony zdrowia.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 Strony Porozumienia gwarantują osobom uczestniczącym w postępowaniu przed Trybunałem swobodę poruszania się i podróżowania w celach związanych z wzięciem udziału w tym postępowaniu. Swobody te mogą być ograniczone jedynie na podstawie przepisów prawa i tylko wtedy, gdy jest to konieczne w społeczeństwie demokratycznym dla zapewnienia bezpieczeństwa narodowego lub publicznego, dla utrzymania porządku publicznego, w celu przeciwdziałania przestępczości, dla ochrony zdrowia oraz moralności lub dla ochrony praw i wolności osób trzecich. Zgodnie z art. 4 ust. 2 lit. a Porozumienia Państwa Strony gwarantują, że osoby uczestniczące w czynnościach wynikających z postępowania toczącego się przed Trybunałem przeprowadzonych w danym państwie lub państwie tranzytu nie będą ścigane, zatrzymane oraz że ich wolność osobista nie zostanie w jakikolwiek sposób ograniczona w związku z czynami popełnionymi lub wyrokiem wydanym przed rozpoczęciem podróży. Postanowienia art. 4 ust. 2 korzystają z pierwszeństwa w stosunku do innych konwencji Rady Europy, traktatów dotyczących ekstradycji. Ochrony przewidzianej w art. 4 ust. 1 i 2 nie stosuje się w sytuacji, kiedy osoba uczestnicząca w postępowaniu miała możliwość powrotu do kraju, z którego rozpoczęła podróż, w ciągu 15 kolejnych dni od momentu, w którym obecność jej nie była już wymagana przez Trybunał, a nie zrobiła tego. Na mocy art. 4 ust. 3 Porozumienia

Państwa Strony mają obowiązek zezwolić na powrót na swoje terytorium każdej osobie, która na terytorium tego państwa rozpoczęła podróż.

Immunitety i ułatwienia określone w Porozumieniu przyznawane są wyłącznie w celu zapewnienia swobody wypowiedzania się oraz niezależności niezbędnej do wykonywania funkcji, zadań, obowiązków, bądź praw osób uczestniczących w postępowaniu przed Trybunałem (art. 5 ust. 1 Porozumienia). Trybunał ma prawo i obowiązek uchylenia w całości bądź w części immunitetu przewidzianego w art. 2 ust. 1 Porozumienia w sytuacjach, w których korzystanie z immunitetu stałoby na drodze do wymierzenia sprawiedliwości. Uchylenie przez Trybunał immunitetu nie może być sprzeczne z postanowieniami art. 5 ust. 1 Porozumienia.

Trybunał może uchylić immunitet z urzędu, bądź na wniosek każdej Umawiającej się Strony lub zainteresowanej osoby. W przypadku, w którym państwo wystąpi z wnioskiem o uchylenie immunitetu ze względu na toczące się postępowanie w sprawie przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu narodowemu, Trybunał uchyli immunitet w zakresie wskazanym we wniosku (art. 5 ust. 3). Każda decyzja Trybunału o uchyleniu immunitetu wymaga uzasadnienia.

III. Z dotychczasowej praktyki wynika, iż większość państw, przystępując do Porozumienia z 1996 r., składała zastrzeżenia lub deklaracje w odniesieniu do art. 4, który dotyczy swobody podróżowania osób biorących udział w postępowaniu przed Trybunałem. Zastrzeżenie oraz deklaracja zostały również złożone przez Polskę do analogicznego art. 4 Porozumienia z 1969 r. W myśl złożonego zastrzeżenia, art. 4 ust. 1a (dotyczący swobody podróżowania) nie stosuje się do więźniów i osób umieszczonych w szpitalu psychiatrycznym na mocy postanowienia sądu. Ponadto, zgodnie ze złożoną deklaracją do art. 4 ust. 2 lit. a (zakaz ścigania w państwach tranzytowych i docelowym za czyny popełnione przed rozpoczęciem podróży), przepis ten nie będzie się stosował do obywateli polskich. Wydaje się zasadne złożenie przez Polskę podobnego zastrzeżenia i deklaracji do art. 4 ust. 1 oraz art. 4 ust. 2 lit. a Porozumienia z 1996 r.

Ponadto w celu zapobieżenia niezgodności art. 73 § 2 i 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.) z postanowieniami Porozumienia, konieczne jest złożenie zastrzeżenia do art. 3 ust. 2 lit. c wymienionej umowy międzynarodowej. Zgodnie z treścią zastrzeżenia,

postanowienia gwarantujące osobie pozbawionej wolności prawo do korespondencji i konsultacji z prawnikiem w warunkach uniemożliwiających zapoznanie się przez osoby trzecie z treścią rozmowy nie będą miały zastosowania w okresie 14 dni od dnia rzeczywistego pozbawienia wolności w postępowaniu przygotowawczym.

Z powyższych względów z chwilą podpisania Porozumienia w dniu 2 kwietnia 2008 r. Rzeczpospolita Polska złożyła deklarację i zastrzeżenia następującej treści:

1. Rzeczpospolita Polska zastrzega, iż przyjmuje interpretację art. 3 ust. 2 (c) Porozumienia europejskiego, zgodnie z którą postanowienia te nie będą miały zastosowania w okresie 14 dni od dnia rzeczywistego pozbawienia wolności w postępowaniu przygotowawczym.
2. Rzeczpospolita Polska zastrzega, iż przyjmuje interpretację art. 4 ust. 1 (a) Porozumienia europejskiego, zgodnie z którą postanowienia te nie będą miały zastosowania do osób pozbawionych wolności, osób umieszczonych w szpitalu psychiatrycznym na mocy orzeczenia sądu oraz osób umieszczonych w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców lub w areszcie w celu wydalenia.

W związku ze stosowaniem art. 4 ust. 1, cudzoziemcy wymienieni w art. 1 ust. 1 Porozumienia muszą posiadać dokument podróży zezwalający na wjazd do Polski, a w razie konieczności uzyskać wizę. Wizy te będą wydawane w najkrótszym z możliwych terminów przez konsulów Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z art. 4 ust. 1 (b) Porozumienia.

3. Rzeczpospolita Polska deklaruje, że postanowienia art. 4 ust. 2 (a) Porozumienia europejskiego nie mają zastosowania w stosunku do obywateli Rzeczypospolitej Polskiej.

IV. Związanie Rzeczypospolitej Polskiej Porozumieniem z 1996 r. powinno nastąpić poprzez ratyfikację w trybie art. 89 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Porozumienie dotyczy bowiem wolności i praw obywatelskich, a ponadto spraw określonych w Konstytucji i ustawach, takich jak: prawo swobodnego poruszania się i podróżowania, tajemnica korespondencji, w tym w szczególności prawo do swobodnej, wolnej od cenzury, korespondencji osób osadzonych z Trybunałem.

V. Zgodnie z postanowieniami Porozumienia korespondencja z Europejskim Trybunałem Praw Człowieka powinna być wyłączona spod jakiegokolwiek formy kontroli, nadzoru czy cenzury.

Cenzura i nadzór korespondencji osób osadzonych z organami powołanymi na podstawie ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących ochrony praw człowieka jest przedmiotem ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.) oraz rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości: z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. Nr 152, poz. 1493) oraz z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania (Dz. U. Nr 152, poz. 1494).

Należy zauważyć, iż z dniem 1 stycznia 2012 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 240 poz. 1431). Znowelizowane przepisy Kodeksu karnego wykonawczego (art. 8a, art. 102 pkt 11, art. 103, art. 105 § 4 oraz art. 217b) odnoszą się do korespondencji osób skazanych pozbawionych wolności i osób tymczasowo aresztowanych z organami powołanymi na podstawie ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących ochrony praw człowieka. Zgodnie z tymi przepisami korespondencja taka została całkowicie wyłączona spod cenzury, nadzoru i zatrzymania. Nowe przepisy nakładają na administracje zakładów karnych i aresztów śledczych obowiązek przesyłania jej bezpośrednio do adresata.

Wprowadzone zmiany miały na celu usunięcie przepisów Kodeksu karnego wykonawczego, zezwalających na cenzurowanie korespondencji osób osadzonych. Wymaga bowiem podkreślenia, iż zarzut cenzury korespondencji między Europejskim Trybunałem Praw Człowieka a osobami pozbawionymi wolności, w szczególności tymczasowo aresztowanymi, jeszcze w 2008 r. należał do najczęściej komunikowanych Rządowi RP zarzutów. Stanowił również przedmiot licznych wyroków Trybunału stwierdzających naruszenie art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka

i Podstawowych Wolności¹⁾. Precyzyjne uregulowanie wykluczające dopuszczalność cenzury korespondencji, zarówno skazanych, jak i tymczasowo aresztowanych, było więc krokiem niezbędnym dla wykonania zobowiązań konwencyjnych.

W wyniku przedmiotowej nowelizacji Kodeksu karnego wykonawczego związanie Rzeczypospolitej Polskiej Porozumieniem z 1996 r. nie będzie wymagało wprowadzenia zmian w dotychczas obowiązujących przepisach rangi ustawowej. Konieczne będzie natomiast dostosowanie zapisów aktów wykonawczych: rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania do nowego brzmienia Kodeksu karnego wykonawczego.

VI. W stosunku do obowiązującego stanu prawnego ratyfikowanie Porozumienia z 1996 r. nie pociągnie za sobą dodatkowych wydatków finansowych z budżetu państwa, jak również skutków społecznych czy gospodarczych. Związanie się niniejszym Porozumieniem wpisuje się natomiast w praktykę traktatową Polski oraz zaangażowanie w prace Rady Europy, a ponadto wychodzi naprzeciw rekomendacjom Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

---

¹⁾ Zob. m.in. wyrok z 3 kwietnia 2003 r. w sprawie *Klamecki (2) p. Polsce* (Nr 31583/96), wyrok z 20 stycznia 2004 r. w sprawie *G.K. p. Polsce* (Nr 38816/97), wyrok z 28 listopada 2002 r. w sprawie *Radaj p. Polsce* (Nr 29537/95), wyrok z 19 grudnia 2002 r. w sprawie *Salapa p. Polsce* (Nr 35489/97), wyrok z 2 grudnia 2003 r. w sprawie *Matwiejczuk p. Polsce* (Nr 37641/97), wyrok z 16 grudnia 2003 r. w sprawie *Mianowski p. Polsce* (Nr 42083/98), wyrok z 30 listopada 2003 r. w sprawie *Goral p. Polsce* (Nr 38654/97), wyrok z 29 stycznia 2008 r. w sprawie *Stepniak p. Polsce* (Nr 29366/03), wyrok z 22 lipca 2008 r. w sprawie *Cwiertniak p. Polsce* (Nr 26846/05), wyrok z 13 października 2009 r. w sprawie *Bartosiński p. Polsce* (Nr 13637/03) oraz wyrok z 20 września 2011 r. w sprawie *Zieliński p. Polsce* (Nr 3390/05).

**POROZUMIENIE EUROPEJSKIE W SPRAWIE OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W
POSTĘPOWANIU PRZED EUROPEJSKIM TRYBUNAŁEM PRAW CZŁOWIEKA**

tłumaczenie

Państwa członkowskie Rady Europy, Sygnatariusze niniejszego Porozumienia,

mając na uwadze Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzoną w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (zwaną dalej „Konwencją”);

powołując się na Porozumienie Europejskie w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejską Komisją i Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, sporządzone w Londynie dnia 6 maja 1969 r.;

mając na uwadze Protokół nr 11 do Konwencji, dotyczący przekształcenia mechanizmu kontrolnego ustanowionego przez Konwencję, sporządzony w Strasburgu dnia 11 maja 1994 r. (zwany dalej „Protokołem nr 11 do Konwencji”), który ustanawia stały Europejski Trybunał Praw Człowieka (zwany dalej „Trybunałem”) w miejsce Europejskiej Komisji i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;

zważywszy, w świetle tej zmiany, iż wskazane jest, dla pełniejszego urzeczywistnienia celów Konwencji, aby osoby biorące udział w postępowaniach przed Trybunałem miały przyznane pewne przywileje i ułatwienia w drodze nowego porozumienia, Porozumienia Europejskiego w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka (zwanego dalej „niniejszym Porozumieniem”),

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

- 1 Osobami, do których niniejsze Porozumienie ma zastosowanie, są:
  - a) wszelkie osoby uczestniczące w postępowaniu wszczętym przed Trybunałem jako strony, ich przedstawiciele i doradcy;
  - b) świadkowie i biegli wezwani przez Trybunał oraz inne osoby wezwane przez Przewodniczącego Trybunału do uczestnictwa w postępowaniu.
- 2 Do celów niniejszego Porozumienia, wyrażenie „Trybunał” obejmuje komitety, izby, skład Wielkiej Izby, Wielką Izbę oraz sędziów. Wyrażenie „uczestnictwo w postępowaniu” obejmuje przekazywanie informacji w celu wniesienia skargi przeciwko Państwu Stronie Konwencji.
- 3 Jeżeli w trakcie wykonywania przez Komitet Ministrów swoich funkcji na podstawie artykułu 46 ustęp 2 Konwencji, jakakolwiek osoba wymieniona w ustępie 1 powyżej zostanie wezwana do stawienia przed, lub do złożenia pisemnych oświadczeń Komitetowi Ministrów, postanowienia niniejszego Porozumienia będą miały wobec niej zastosowanie.

Artykuł 2

- 1 Osoby wymienione w artykule 1 ustęp 1 niniejszego Porozumienia będą korzystały z immunitetu procesowego w zakresie oświadczeń składanych zarówno ustnie jak i na piśmie, oraz dokumentów i innych dowodów, przedkładanych przez nie Trybunałowi.

- 2 Immunitet ten nie ma zastosowania w przypadkach przekazywania poza Trybunałem jakichkolwiek oświadczeń, dokumentów lub dowodów przedkładanych Trybunałowi.

Artykuł 3

- 1 Umawiające się Strony przestrzegają prawa osób określonych w artykule 1 ustęp 1 niniejszego Porozumienia do swobodnej korespondencji z Trybunałem.
- 2 W odniesieniu do osób pozbawionych wolności, wykonywanie tego prawa będzie oznaczać w szczególności, że:
  - a ich korespondencja będzie wysyłana i doręczana bez nieuzasadnionej zwłoki i bez wprowadzania w niej zmian;
  - b osoby takie nie będą poddane środkom dyscyplinarnym w jakiegokolwiek formie z powodu przesłania do Trybunału we właściwym trybie jakiegokolwiek informacji;
  - c osoby takie będą miały prawo korespondować i konsultować się, w sposób uniemożliwiający zapoznanie się osobom trzecim z treścią rozmowy, z prawnikiem uprawnionym do występowania przed sądami kraju, w którym są zatrzymane, w zakresie skargi skierowanej do Trybunału lub jakiegokolwiek postępowania z niej wynikającego.
- 3 Stosowanie poprzednich ustępów odbywać się będzie bez ingerencji władz publicznych, z wyjątkiem przewidzianych prawem i niezbędnych w społeczeństwie demokratycznym w interesie bezpieczeństwa narodowego, w celu wykrycia lub ścigania przestępstwa lub dla ochrony zdrowia.

Artykuł 4

- 1
  - a Umawiające się Strony zobowiązują się nie utrudniać swobody poruszania się i podróżowania w celu uczestniczenia w postępowaniu przed Trybunałem, oraz powrotu, osobom określonym w artykule 1 ustęp 1 niniejszego Porozumienia.
  - b Swoboda poruszania się i podróżowania nie będzie podlegać jakimkolwiek ograniczeniom z wyjątkiem zgodnych z prawem i niezbędnych w społeczeństwie demokratycznym, w interesie bezpieczeństwa narodowego lub publicznego, dla utrzymania porządku publicznego, dla przeciwdziałania przestępczości, dla ochrony zdrowia lub moralności lub dla ochrony praw i wolności osób trzecich.
- 2
  - a Osoby takie nie będą, w państwach tranzytu oraz w państwie, w którym będzie toczyć się postępowanie, ścigane lub zatrzymane ani poddane jakimkolwiek innym ograniczeniom ich wolności osobistej w odniesieniu do czynów popełnionych lub wyroków wydanych przed rozpoczęciem podróży.
  - b Każda Umawiająca się Strona, w czasie podpisania, ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia niniejszego Porozumienia, może oświadczyć, iż postanowienia niniejszego ustępu nie będą miały zastosowania do jej obywateli. Oświadczenie takie może zostać cofnięte w każdym czasie, w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Rady Europy.

- 3 Umawiające się Strony zobowiązują się zezwolić na powrót na ich terytorium każdej osobie, która rozpoczęła z niego podróż.
- 4 Postanowienia ustępów 1 i 2 niniejszego artykułu przestaną mieć zastosowanie w przypadkach, w których osoba zainteresowana miała przez okres piętnastu kolejnych dni od dnia, w którym jej obecność nie była już dłużej wymagana przez Trybunał, możliwość powrotu do kraju, z którego rozpoczęła podróż.
- 5 W przypadku jakiegokolwiek sprzeczności między obowiązkami Umawiającej się Strony, wynikającymi z ustępu 2 niniejszego artykułu, a obowiązkami wynikającymi z konwencji Rady Europy lub traktatu o ekstradycji lub innego traktatu dotyczącego wzajemnej pomocy w sprawach karnych z innymi Umawiającymi się Stronami, postanowienia ustępu 2 niniejszego artykułu będą miały pierwszeństwo.

Artykuł 5

- 1 Immunitety i ułatwienia są przyznawane osobom określonym w artykule 1 ustęp 1 niniejszego Porozumienia wyłącznie w celu zapewnienia im wolności wypowiedzania się oraz niezależności niezbędnej do wypełniania ich funkcji, zadań i obowiązków, lub wykonywania swoich praw w odniesieniu do Trybunału.
- 2
  - a Jedynie Trybunał będzie właściwy do uchylenia, w całości lub w części, immunitetu przewidzianego w artykule 2 ustęp 1 niniejszego Porozumienia; Trybunał ma nie tylko prawo, ale również obowiązek uchylić immunitet w każdym przypadku, w którym, w jego ocenie, immunitet taki utrudniałby wymierzenie sprawiedliwości, a jego uchylenie, w całości lub w części, nie byłoby sprzeczne z celem określonym w ustępie 1 niniejszego artykułu.
  - b Immunitet może zostać uchylony przez Trybunał z urzędu albo na wniosek każdej Umawiającej się Strony lub każdej zainteresowanej osoby.
  - c Do decyzji uchylającej immunitet lub odmawiającej jego uchylenia dołączone będzie uzasadnienie.
- 3 Jeżeli Umawiająca się Strona zaświadczy, że uchylenie immunitetu przewidzianego w artykule 2 ustęp 1 niniejszego Porozumienia jest niezbędne do celów postępowania w sprawie przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu narodowemu, Trybunał uchyli immunitet w zakresie określonym w zaświadczeniu.
- 4 W razie wykrycia faktu, który mógłby, ze względu na swoją istotę, mieć rozstrzygający wpływ na decyzję odmawiającą uchylenia immunitetu, a który w momencie podejmowania takiej decyzji nie był znany wnioskodawcy, wnioskodawca może przedłożyć nowy wniosek do Trybunału.

Artykuł 6

Żadne z postanowień niniejszego Porozumienia nie będzie interpretowane jako ograniczające lub uchylające jakiegokolwiek zobowiązanie przyjęte przez Umawiające się Strony na podstawie Konwencji lub jej protokołów.

Artykuł 7

- 1 Niniejsze Porozumienie jest otwarte do podpisu Państw członkowskich Rady Europy, które mogą wyrazić swą zgodę na związanie się nim przez:
  - a podpisanie bez zastrzeżenia ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia; lub
  - b podpisanie z zastrzeżeniem ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia i następnie ratyfikowanie, przyjęcie lub zatwierdzenie.
- 2 Dokumenty ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia składa się Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.

Artykuł 8

- 1 Niniejsze Porozumienie wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie okresu jednego miesiąca od dnia, w którym dziesięć Państw Członkowskich Rady Europy wyraziło swoją zgodę na związanie się tym Porozumieniem zgodnie z postanowieniami artykułu 7 albo w dniu wejścia w życie Protokołu nr 11 do Konwencji, w zależności od tego, która z tych dat będzie późniejsza.
- 2 Wobec każdego Państwa Członkowskiego, które w terminie późniejszym wyrazi swoją zgodę na związanie się nim, niniejsze Porozumienie wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie okresu jednego miesiąca od dnia podpisania lub złożenia dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia.

Artykuł 9

- 1 Każde Umawiające się Państwo może w czasie składania swego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia lub w jakimkolwiek terminie późniejszym, rozszerzyć stosowanie niniejszego Porozumienia, w drodze oświadczenia skierowanego do Sekretarza Generalnego Rady Europy, na jakiegokolwiek terytorium lub terytoria wymienione w tym oświadczeniu, za których stosunki międzynarodowe jest odpowiedzialne lub w których imieniu może zaciągać zobowiązania.
- 2 Niniejsze Porozumienie wejdzie w życie w odniesieniu do każdego terytorium lub terytoriów wymienionych w oświadczeniu złożonym zgodnie z ustępem 1, pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie jednego miesiąca od dnia otrzymania oświadczenia przez Sekretarza Generalnego.
- 3 Każde oświadczenie złożone zgodnie z ustępem 1 może, w odniesieniu do każdego terytorium wymienionego w takim oświadczeniu, zostać wycofane zgodnie z procedurą przewidzianą dla wypowiedzenia w artykule 10 niniejszego Porozumienia.

Artykuł 10

- 1 Niniejsze Porozumienie będzie obowiązywać przez czas nieokreślony.
- 2 Każda Umawiająca się Strona może wypowiedzieć niniejsze Porozumienie, w zakresie w jakim ono jej dotyczy, w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Rady Europy.

- 3 Wypowiedzenie takie stanie się skuteczne po sześciu miesiącach od dnia otrzymania przez Sekretarza Generalnego takiej notyfikacji. Wypowiedzenie takie nie będzie zwalniać zainteresowanych Umawiających się Stron od jakiegokolwiek zobowiązania, które mogło powstać na podstawie niniejszego Porozumienia w odniesieniu do jakiegokolwiek osoby wymienionej w artykule 1 ustęp 1.

Artykuł 11

Sekretarz Generalny Rady Europy powiadomi w drodze notyfikacji Państwa Członkowskie Rady o:

- a każdym podpisaniu;
- b złożeniu każdego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia;
- c każdej dacie wejścia w życie niniejszego Porozumienia zgodnie z jego artykułami 8 i 9;
- d każdym innym akcie, notyfikacji lub powiadomieniu odnoszącym się do niniejszego Porozumienia.

W dowód czego niżej podpisani, będąc w tym celu należycie upoważnieni, podpisali niniejsze Porozumienie.

Sporządzono w Strasburgu dnia 5 marca 1996 r. w językach angielskim i francuskim, przy czym obydwie teksty mają jednakową moc, w jednym egzemplarzu, który zostanie złożony w archiwach Rady Europy. Sekretarz Generalny Rady Europy przekaze jego uwierzytelnione kopie każdemu Państwu Członkowskiemu Rady Europy.

COUNCIL   CONSEIL
OF EUROPE   DE L'EUROPE

European Treaty Series - No. 161

**EUROPEAN AGREEMENT RELATING TO
PERSONS PARTICIPATING IN PROCEEDINGS
OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN
RIGHTS**

Strasbourg, 5.III.1996

The member States of the Council of Europe, signatories hereto,

Having regard to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention");
Recalling the European Agreement relating to Persons Participating in Proceedings of the European Commission and Court of Human Rights, signed at London on 6 May 1969;

Having regard to Protocol No. 11 to the Convention, restructuring the control machinery established thereby, signed at Strasbourg on 11 May 1994 (hereinafter referred to as "Protocol No. 11 to the Convention"), which establishes a permanent European Court of Human Rights (hereinafter referred to as "the Court") to replace the European Commission and Court of Human Rights;

Considering, in the light of this development, that it is advisable for the better fulfilment of the purposes of the Convention that persons taking part in proceedings before the Court be accorded certain immunities and facilities by a new Agreement, the European Agreement relating to Persons Participating in Proceedings of the European Court of Human Rights (hereinafter referred to as "this Agreement"),

Have agreed as follows:

Article 1

- 1 The persons to whom this Agreement applies are:
  - a any persons taking part in proceedings instituted before the Court as parties, their representatives and advisers;
  - b witnesses and experts called upon by the Court and other persons invited by the President of the Court to take part in proceedings.
- 2 For the purposes of this Agreement, the term "Court" shall include committees, chambers, a panel of the Grand Chamber, the Grand Chamber and the judges. The term "taking part in proceedings" shall include making communications with a view to a complaint against a State Party to the Convention.
- 3 If in the course of the exercise by the Committee of Ministers of its functions under Article 46, paragraph 2, of the Convention, any person mentioned in paragraph 1 above is called upon to appear before, or to submit written statements to the Committee of Ministers, the provisions of this Agreement shall apply in relation to him.

Article 2

- 1 The persons referred to in paragraph 1 of Article 1 of this Agreement shall have immunity from legal process in respect of oral or written statements made, or documents or other evidence submitted by them before or to the Court.
- 2 This immunity does not apply to communication outside the Court of any such statements, documents or evidence submitted to the Court.

Article 3

- 1 The Contracting Parties shall respect the right of the persons referred to in paragraph 1 of Article 1 of this Agreement to correspond freely with the Court.
- 2 As regards persons under detention, the exercise of this right shall in particular imply that:
  - a their correspondence shall be despatched and delivered without undue delay and without alteration;
  - b such persons shall not be subject to disciplinary measures in any form on account of any communication sent through the proper channels to the Court;
  - c such persons shall have the right to correspond, and consult out of hearing of other persons, with a lawyer qualified to appear before the courts of the country where they are detained in regard to an application to the Court, or any proceedings resulting therefrom.
- 3 In application of the preceding paragraphs, there shall be no interference by a public authority except such as is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, for the detection or prosecution of a criminal offence or for the protection of health.

Article 4

- 1
  - a The Contracting Parties undertake not to hinder the free movement and travel, for the purpose of attending and returning from proceedings before the Court, of persons referred to in paragraph 1 of Article 1 of this Agreement.
  - b No restrictions shall be placed on their movement and travel other than such as are in accordance with the law and necessary in a democratic society in the interests of national security or public safety, for the maintenance of *ordre public*, for the prevention of crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.
- 2
  - a Such persons shall not, in countries of transit and in the country where the proceedings take place, be prosecuted or detained or be subjected to any other restriction of their personal liberty in respect of acts or convictions prior to the commencement of the journey.
  - b Any Contracting Party may, at the time of signature, ratification, acceptance or approval of this Agreement, declare that the provisions of this paragraph will not apply to its own nationals. Such a declaration may be withdrawn at any time by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.
- 3 The Contracting Parties undertake to re-admit on his return to their territory any such person who commenced his journey in the said territory.

- 4 The provisions of paragraphs 1 and 2 of this Article shall cease to apply when the person concerned has had, for a period of fifteen consecutive days from the date when his presence is no longer required by the Court, the opportunity of returning to the country from which his journey commenced.
- 5 Where there is any conflict between the obligations of a Contracting Party resulting from paragraph 2 of this Article and those resulting from a Council of Europe convention or from an extradition treaty or other treaty concerning mutual assistance in criminal matters with other Contracting Parties, the provisions of paragraph 2 of this Article shall prevail.

Article 5

- 1 Immunities and facilities are accorded to the persons referred to in paragraph 1 of Article 1 of this Agreement solely in order to ensure for them the freedom of speech and the independence necessary for the discharge of their functions, tasks or duties, or the exercise of their rights in relation to the Court.
- 2
  - a The Court shall alone be competent to waive, in whole or in part, the immunity provided for in paragraph 1 of Article 2 of this Agreement; it has not only the right but the duty to waive immunity in any case where, in its opinion, such immunity would impede the course of justice and waiver in whole or in part would not prejudice the purpose defined in paragraph 1 of this Article.
  - b The immunity may be waived by the Court, either *ex officio* or at the request of any Contracting Party or of any person concerned.
  - c Decisions waiving immunity or refusing the waiver shall be accompanied by a statement of reasons.
- 3 If a Contracting Party certifies that waiver of the immunity provided for in paragraph 1 of Article 2 of this Agreement is necessary for the purpose of proceedings in respect of an offence against national security, the Court shall waive immunity to the extent specified in the certificate.
- 4 In the event of the discovery of a fact which might, by its nature, have a decisive influence and which at the time of the decision refusing waiver of immunity was unknown to the author of the request, the latter may make a new request to the Court.

Article 6

Nothing in this Agreement shall be construed as limiting or derogating from any of the obligations assumed by the Contracting Parties under the Convention or its protocols.

Article 7

- 1 This Agreement shall be open for signature by the member States of the Council of Europe, which may express their consent to be bound by:
  - a signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or

- b signature, subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval.
- 2 Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 8

- 1 This Agreement shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of one month after the date on which ten member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Agreement in accordance with the provisions of Article 7 or on the date of entry into force of Protocol No. 11 to the Convention, whichever is the later.
- 2 In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, this Agreement shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of one month after the date of such signature or of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 9

- 1 Any Contracting State may, when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval or at any later date, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend this Agreement to any territory or territories specified in the declaration and for whose international relations it is responsible or on whose behalf it is authorised to give undertakings.
- 2 This Agreement shall enter into force for any territory or territories specified in a declaration made pursuant to paragraph 1 on the first day of the month following the expiration of one month after the date of receipt of the declaration by the Secretary General.
- 3 Any declaration made pursuant to paragraph 1 may, in respect of any territory mentioned in such declaration, be withdrawn according to the procedure laid down for denunciation in Article 10 of this Agreement.

Article 10

- 1 This Agreement shall remain in force indefinitely.
- 2 Any Contracting Party may, insofar as it is concerned, denounce this Agreement by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.
- 3 Such denunciation shall take effect six months after the date of receipt by the Secretary General of such notification. Such denunciation shall not have the effect of releasing the Contracting Parties concerned from any obligation which may have arisen under this Agreement in relation to any person referred to in paragraph 1 of Article 1.

Article 11

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of:

- a any signature;
- b the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;

- c any date of entry into force of this Agreement in accordance with Articles 8 and 9 thereof;
- d any other act, notification or communication relating to this Agreement.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Agreement.

Done at Strasbourg, this 5th day of March 1996, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

List of declarations and reservations made by the Republic of Poland with respect to European Agreement relating to persons participating in proceedings of the European Court of Human Rights done at Strasbourg on 5 March 1996

Reservation contained in a Note Verbale handed over to the Deputy Secretary General at the time of signature of the instrument, on 2 April 2008 - Or. Engl.

The Republic of Poland reserves the right to interpret paragraph 2 (c) of Article 3 of the European Agreement as not applying within 14 days from the day of the actual application of detention in preparatory proceedings.

Reservation contained in a Note Verbale handed over to the Deputy Secretary General at the time of signature of the instrument, on 2 April 2008 - Or. Engl.

The Republic of Poland reserves the right to interpret paragraph 1 (a) of Article 4 of the European Agreement as not applying to detained persons, people placed in psychiatric hospitals following a decision of a court and persons placed in a guarded center for aliens or in an arrest for the purpose of expulsion.

In respect of the application of paragraph 1 of Article 4, the foreign nationals referred to in paragraph 1 of Article 1 of the Agreement, must be in possession of the circulation documents required for entry into the Republic of Poland and obtain, if appropriate, the necessary visa. Those visas will be issued within the briefest period by the competent Polish consular representatives, subject to the provisions of paragraph 1b of Article 4 of the Agreement.

Declaration contained in a Note Verbale handed over to the Deputy Secretary General at the time of signature of the instrument, on 2 April 2008 - Or. Engl.

The Republic of Poland declares that the provisions of Article 4, paragraph 2 (a), of the European Agreement shall not apply in respect of citizens of the Republic of Poland.

List of declarations and reservations made with respect to European Agreement relating to persons participating in proceedings of the European Court of Human Rights done at Strasbourg on 5 March 1996

Bulgaria

Declaration contained in the full powers of signature handed to the Secretary General on 3 July 2000 - Or. Eng. and confirmed in the instrument of ratification deposited on 31 May 2001 - Or. Eng./Bul.

The Republic of Bulgaria declares that the provisions of Article 4, paragraph 2 (a), of the Agreement will not apply to its own nationals.

Croatia

Declaration contained in a Note Verbale handed over to the Secretary General at the time of deposit of the instrument of ratification, on 2 December 1999 - Or. Engl.

Pursuant to Article 4, paragraph 2, sub-paragraph b of the European Agreement Relating to Persons Participating in Proceedings of the European Court of Human Rights, the Republic of Croatia declares that provision of Article 4, paragraph 2, sub-paragraph a will not apply to Croatian nationals.

Czech Republic

Declaration contained in the instrument of ratification deposited on 24 June 1998 - Or. Engl.

The Government of the Czech Republic declares that the provisions of Article 4, paragraph 2(a), of the Agreement shall not apply in respect of citizens of the Czech Republic.

Estonia

Interpretative declaration contained in the instrument of ratification deposited on 9 January 2012 - Or. Engl.

The Republic of Estonia declares that it interprets Article 4, paragraph 1(a), of the Convention, as not applying in the Republic of Estonia to persons detained in the course of pre-trial proceedings and court proceedings, persons serving a prison sentence upon an enforced court judgment, persons placed in a psychiatric hospital upon a court ruling and persons placed in the expulsion centre or police detention house for the purpose of expulsion upon a court ruling.

Declaration contained in the instrument of ratification deposited on 9 January 2012 - Or. Engl.

Pursuant to Article 4, paragraph 2 (b), the Republic of Estonia declares that paragraph 2 (a) of Article 4 shall not apply to its own nationals or to the permanent residents of the Republic of Estonia.

The Republic of Hungary hereby declares that, in accordance with Article 4, paragraph 2, subparagraph b, of the European Agreement Relating to Persons Participating in Proceedings of the European Court of Human Rights, done at Strasbourg on 5 March 1996, it reserves the right not to apply the provisions of paragraph 2, subparagraph a, of this Article to its own nationals.

Italy

Declaration contained in a Note Verbale from the Permanent Representation of Italy handed over to the Secretary General at the time of deposit of the instrument of ratification, on 6 March 1998 - Or. Fr.

With regard to Article 4, paragraph 2.b, of the Agreement, Italy declares that the provisions of paragraph 2 shall not apply to its own nationals.

Latvia

Declaration contained in the instrument of ratification, deposited on 27 July 2006 - Or. Engl.

The Republic of Latvia declares that the provisions of paragraph 1 (a) of Article 4 of the European Agreement relating to persons participating in proceedings of the European Court of Human Rights shall not apply to persons who are in places of detention, or in other places of deprivation of personal liberty pursuant to the case-law of the European Court of Human Rights.

Declaration contained in the instrument of ratification, deposited on 27 July 2006 - Or. Engl.

Pursuant to Article 4, paragraph 2 (b) of the European Agreement, the Republic of Latvia declares that the provisions of paragraph 2 (a) of Article 4 shall not apply to its own citizens, non-citizens of the Republic of Latvia and to the stateless persons permanently residing therein.

Liechtenstein

Declaration appended to the full powers of signature without reservation as to ratification deposited on 21 January 1999 - Or. Fr.

The Principality of Liechtenstein declares that the provisions of Article 4, paragraph 2(a), of the Agreement will not apply to nationals of Liechtenstein.

Malta

Declaration contained in a Note Verbale from the Ministry of Foreign Affairs of Malta, dated 28 October 1998, handed to the Secretary General at the time of signature, on 3 November 1998 - Or. Engl.

*Declaration contained in the instrument of ratification deposited on 19 January 2001
- Or. Spa.*

In accordance with the provisions of Article 4, paragraph 2b, of the Agreement, the Kingdom of Spain declares that the provisions of Article 4, paragraph 2 (a), of the Agreement will not apply to its own nationals.

Switzerland

*Declaration contained in a Note Verbale from the Permanent Representation of Switzerland, dated 9 September 1998, registered at the Secretariat General on 9 September 1998
- Or. Fr.*

Due to a transmission error, the signature of the said Agreement has not been accompanied by the following declaration of the Swiss Federal Council, which should have been mentioned in the procès-verbal of signature.

"The Provisions of paragraph 2, letter (a), of Article 4, of the Agreement shall not apply to Swiss citizens prosecuted or detained in Switzerland for a grave crime against the State, national defence or the defence capability of the country".

Turkey

Declaration contained in a letter from the Permanent Representative of Turkey, dated 8 December 2004, registered at the Secretariat General on 13 December 2004 - Or. Engl.

The Republic of Turkey declares that the provisions of Article 4, paragraph 2 (a), of the Agreement will not apply to its own nationals.

In respect of the application of paragraph 1 of Article 4, the foreign nationals referred to in paragraph 1 of Article 1 of the Agreement, must be in possession of the circulation documents required for entry into Turkey and obtain, if appropriate, the necessary visa. Those visas will be issued in due time by the competent Turkish consular representatives, subject to the provisions of paragraph 1b of Article 4 of the Agreement.

[Note by the Secretariat : The letter dated 8 December 2004 reads as follows : "The Government of Turkey brings to the attention of the Secretariat that, due to a technical error on its part, the declarations above were only transmitted to the Secretary General after depositing the instrument of ratification, while the declarations were supposed to be submitted concurrently."]

United Kingdom

Declaration contained in a letter from the Permanent Representative of the United Kingdom, dated 1 October 2003, registered at the Secretariat General on 2 October 2003 - Or. Engl.

Tłumaczenie tekstu deklaracji i zastrzeżeń złożonych do Porozumienia europejskiego w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, sporządzonego w Strasburgu dnia 5 marca 1996 r.

Republika Bułgarii

Deklaracja zawarta w pełnomocnictwie do podpisania przekazanym Sekretarzowi Generalnemu dnia 3 lipca 2000 r. – oryginał w języku angielskim, i potwierdzona w instrumencie ratyfikacyjnym złożonym dnia 31 maja 2001 r. – oryginał w języku angielskim i bułgarskim.

Republika Bułgarii oświadcza, że postanowienia artykułu 4 ustęp 2 (a) Porozumienia nie będą miały zastosowania do obywateli Republiki Bułgarii.

Republika Chorwacji

Deklaracja przedstawiona w nocie werbalnej przekazanej Sekretarzowi Generalnemu z chwilą złożenia instrumentu ratyfikacyjnego dnia 2 grudnia 1999 r. – oryginał w języku angielskim.

W związku z artykułem 4 ustęp 2 (b) Porozumienia europejskiego w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, Republika Chorwacji oświadcza, że postanowienia artykułu 4 ustęp 2 (a) nie będą miały zastosowania do obywateli Chorwacji.

Republika Czeska

Deklaracja zawarta w instrumencie ratyfikacyjnym złożonym dnia 24 czerwca 1998 r. – oryginał w języku angielskim.

Rząd Republiki Czeskiej oświadcza, że postanowienia artykułu 4 ustęp 2 (a) Porozumienia nie będą miały zastosowania w stosunku do obywateli Republiki Czeskiej.

Republika Estońska

Deklaracja objaśniająca zawarta w instrumencie ratyfikacyjnym złożonym w dniu 9 stycznia 2012 r. – oryginał w języku angielskim.

Republika Estońska deklaruje, iż przyjmuje interpretację artykułu 4 ustęp 1 (a) Konwencji, zgodnie z którą przepisy te w Republice Estońskiej nie mają zastosowania do osób pozbawionych wolności w toku postępowań przedsądowych i sądowych, osób odbywających karę pozbawienia wolności na podstawie wdrożonego do wykonania wyroku sądowego, osób umieszczonych w szpitalu psychiatrycznym na mocy orzeczenia sądowego oraz osób przebywających w ośrodku dla osób podlegających wydaleni lub w policyjnym areszcie w celu wydalenia na podstawie orzeczenia sądu.

Deklaracja zawarta w instrumencie ratyfikacyjnym złożonym w dniu 9 stycznia 2012 r. – oryginał w języku angielskim.

Stosownie do treści artykułu 4 ustęp 2 (b), Republika Estońska oświadcza, iż zapisy artykułu 4 ustęp 2 (a) nie będą miały zastosowania w stosunku do jej obywateli bądź osób stale zamieszkujących w Republice Estońskiej.

Republika Francuska

Deklaracja zawarta w instrumencie ratyfikacyjnym złożonym dnia 17 listopada 1998 r. – oryginał w języku francuskim.

W momencie ratyfikacji Porozumienia, Republika Francuska oświadcza, że przyjmuje interpretację artykułu 4 ustęp 1 (a), zgodnie z którą postanowienia te nie mają zastosowania do osób pozbawionych wolności.

W związku ze stosowaniem artykułu 4 ustęp 1, cudzoziemcy wymienieni w artykule 1 ustęp 1 Porozumienia, muszą posiadać dokument podróży zezwalający na wjazd do Francji, a w razie konieczności uzyskać wizę. Cudzoziemiec wydany z Francji musi uzyskać dodatkowo wizę zwaną „wizą specjalną”. Wizy te będą wydawane w najkrótszym z możliwych terminów przez właściwych przedstawicieli konsularnych Republiki Francuskiej, zgodnie z artykułem 4 ustęp 1 (b) Porozumienia.

Zastrzeżenie zawarte w instrumencie ratyfikacyjnym złożonym dnia 17 listopada 1998 r. – oryginał w języku francuskim.

Republika Francuska oświadcza, iż zgodnie z zasadami określonymi w artykule 4 ustęp 4, przyjmuje interpretację artykułu 4 ustęp 2 (a), zgodnie z którą postanowienie te nie mają zastosowania na terytorium Republiki Francuskiej do osób zamieszkujących stale na jej terytorium.

Gruzja

Deklaracja zawarta w nocie werbalnej Ministra Spraw Zagranicznych Gruzji, przekazanej w momencie podpisania, bez zastrzeżeń co do ratyfikacji instrumentu dnia 10 maja 2001 r. - oryginał w języku angielskim.

Zgodnie z artykułem 4 ustęp 2 (b) Porozumienia europejskiego, Rząd Gruzji oświadcza, że postanowienia art. 4 ustępu 2 (a) Porozumienia nie będą miały zastosowania do obywateli Gruzji.

Republika Grecka

Deklaracja zawarta w nocie werbalnej Stałego Przedstawicielstwa Republiki Greckiej przy Radzie Europy złożonej z instrumentem ratyfikacyjnym dnia 7 lutego 2005 r. – oryginał w języku francuskim.

Rząd Republiki Greckiej oświadcza, iż zastrzega sobie prawo nie stosowania postanowień artykułu 4 ustęp 2 (a) Porozumienia wobec własnych obywateli.

Węgry

Deklaracja zawarta w Nocie Werbalnej Ministra Spraw Zagranicznych Republiki Węgierskiej z dnia 17 lutego 1998 r. złożonej Sekretarzowi Generalnemu z chwilą składania instrumentu ratyfikacyjnego dnia 1 kwietnia 1998 r. - oryginał w języku angielskim

Republika Węgierska niniejszym oświadcza, że w związku z artykułem 4 ustęp 2 (b) Porozumienia europejskiego w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, sporządzonego w Strasburgu 5 marca 1996 r. zastrzega sobie prawo nie stosowania postanowień artykułu 4 ustęp 2 (a) do własnych obywateli.

Republika Włoska

Deklaracja zawarta w nocie werbalnej Stałego Przedstawicielstwa Republiki Włoskiej przy Radzie Europy przekazanej Sekretarzowi Generalnemu z chwilą złożenia instrumentu ratyfikacyjnego dnia 6 marca 1998 r. – oryginał w języku francuskim.

W związku z artykułem 4 ustęp 2.b Porozumienia Republika Włoska oświadcza, że postanowienia ustępu 2 nie będą miały zastosowania do jej obywateli.

Republika Łotewska

Deklaracja zawarta w instrumencie ratyfikacyjnym złożonym dnia 27 lipca 2006 r. – oryginał w języku angielskim.

Republika Łotewska oświadcza, iż postanowienia artykułu 4 ustęp 1(a) Porozumienia europejskiego w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka nie będą miały zastosowania w stosunku do osób przebywających w jednostkach penitencjarnych, bądź w innych miejscach pozbawienia wolności osobistej w rozumieniu wynikającym z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Deklaracja zawarta w instrumencie ratyfikacyjnym złożonym dnia 27 lipca 2006 r. – oryginał w języku angielskim.

W związku z artykułem 4 ustęp 2 (b) Porozumienia europejskiego, Republika Łotewska oświadcza, że postanowienia artykułu 4 ustęp 2 (a) nie będą miały zastosowania do jej obywateli, osób nie będących obywatelami Republiki Łotewskiej i apatrydów stale zamieszkujących na jej terytorium.

Księstwo Liechtensteinu

Deklaracja dodana do pełnomocnictwa do podpisania Porozumienia bez zastrzeżeń co do ratyfikacji złożonego dnia 21 stycznia 1999 r. – oryginał w języku francuskim.

Księstwo Liechtensteinu oświadcza, że postanowienia artykułu 4 ustęp 2 (a) Porozumienia nie będą miały zastosowania do obywateli Księstwa Liechtensteinu.

Republika Malty

Deklaracja zawarta w nocie werbalnej Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Malty z dnia 28 października 1998 r. złożonej Sekretarzowi Generalnemu w momencie podpisania dnia 3 listopada 1998 r. – oryginał w języku angielskim.

Rząd Republiki Malty oświadcza, że postanowienia artykułu 4 ustęp 2 (a) Porozumienia nie będą miały zastosowania do jej obywateli.

Republika Mołdowy

Deklaracja zawarta w instrumencie ratyfikacyjnym złożonym dnia 8 listopada 2001 r. – oryginał w języku angielskim.

Na podstawie artykułu 4 ustęp 2 (b) Republika Mołdowy oświadcza, że postanowienia artykułu 4 ustęp 2 (a) nie mają zastosowania do jej obywateli.

Republika Mołdowy oświadcza, że Porozumienie europejskie nie obejmuje terytoriów będących obecnie pod kontrolą lokalnych władz samozwańczej Republiki Naddniestrzańskiej, do momentu osiągnięcia ostatecznego porozumienia w sprawie konfliktu w tym regionie.

Zastrzeżenie zawarte w instrumencie ratyfikacyjnym złożonym dnia 8 listopada 2001 r. – oryginał w języku angielskim.

Republika Mołdowy zastrzega sobie prawo nie stosowania postanowień artykułu 4 ustęp 1 (a) w stosunku do osób pozbawionych wolności.

Księstwo Monako

Deklaracja zawarta w instrumencie ratyfikacyjnym złożonym dnia 19 marca 2007 r. – oryginał w języku francuskim

Księstwo Monako oświadcza, iż przyjmuje interpretację artykułu 4 ustęp 1 (a) Porozumienia, zgodnie z którą postanowienie te nie mają zastosowania do osób pozbawionych wolności.

Królestwo Niderlandów

Deklaracja zawarta w instrumencie przyjęcia, złożonym dnia 21 stycznia 1997 r. – oryginał w języku angielskim.

Królestwo Niderlandów przyjmuje wyżej wymienione Porozumienie dla Królestwa w Europie, Antyli Niderlandzkich i Aruby.

Republika Słowacka

Deklaracja zawarta w instrumencie ratyfikacyjnym złożonym dnia 21 maja 2003 r. – oryginał w języku angielskim.

Republika Słowacka oświadcza, że postanowienia artykułu 4 ustęp 2 (a) Porozumienia nie będą miały zastosowania do obywateli Republiki Słowackiej.

Królestwo Hiszpanii

Deklaracja zawarta w instrumencie ratyfikacyjnym złożonym dnia 19 stycznia 2001 r. – oryginał w języku hiszpańskim.

Zgodnie z postanowieniami artykułu 4 ustęp 2b Porozumienia Królestwo Hiszpanii oświadcza, że postanowienia artykułu 4 ustęp 2 (a) Porozumienia nie będą miały zastosowania do jego obywateli.

Konfederacja Szwajcarska

Deklaracja zawarta w nocie werbalnej Stałego Przedstawiciela Konfederacji Szwajcarskiej z dnia 9 września 1998 r. zarejestrowana w Sekretariacie Generalnym dnia 9 września 1998 r. - oryginał w języku francuskim.

Z powodu błędu w przekazaniu, procedurze podpisania niniejszego Porozumienia nie towarzyszyło złożenie deklaracji Szwajcarskiej Rady Federalnej, o następującej treści, która powinna być zakomunikowana ustnie w momencie podpisania.

"Postanowienia artykułu 4 ustęp 2 litera (a) Porozumienia, nie będą miały zastosowania do obywateli Konfederacji Szwajcarskiej oskarżonych lub pozbawionych wolności na jej terytorium w związku z popełnieniem ciężkiego przestępstwa przeciwko państwu, bezpieczeństwu narodowemu lub zdolnościom obronnym kraju".

Republika Turcji

Deklaracja zawarta w liście Stałego Przedstawiciela Republiki Turcji z dnia 8 grudnia 2004 r., zarejestrowana w Sekretariacie Generalnym dnia 13 grudnia 2004 r. – oryginał w języku angielskim.

Republika Turcji oświadcza, że postanowienia artykułu 4 ustęp 2 (a) Porozumienia nie będą miały zastosowania do jej obywateli.

W związku ze stosowaniem artykułu 4 ustęp 1, cudzoziemcy o których mowa w artykule 1 ustęp 1 Porozumienia, muszą posiadać dokument podróży wymagany przy wjeździe na terytorium Republiki Turcji i o ile jest to konieczne posiadać niezbędną wizę. Wizy będą wydawane w terminie niezwłocznym przez upoważnionych przedstawicieli konsularnych Republiki Turcji, zgodnie z zapisami artykułu 4 ustęp 1 (b) Porozumienia.

[Nota Sekretariatu: List z dnia 8 grudnia 2004 r. stanowi: "Rząd Republiki Turcji zwraca uwagę Sekretariatu na to, że ze względu na błąd techniczny jaki wystąpił po jego stronie, powyższe deklaracje zostały przekazane Sekretarzowi Generalnemu dopiero po złożeniu

instrumentu ratyfikacyjnego, podczas gdy deklaracje powinny zostać złożone równocześnie.”]

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej

Deklaracja zawarta w liście Stałego Przedstawiciela Zjednoczonego Królestwa z dnia 1 października 2003 r. zarejestrowana w Sekretariacie Generalnym dnia 2 października 2003 r. - oryginał w języku angielskim.

Rząd Zjednoczonego Królestwa oświadcza, że ratyfikacja Porozumienia europejskiego w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka rozszerza się na Wyspę Man, za której stosunki międzynarodowe Zjednoczone Królestwo jest odpowiedzialne.

Warszawa, dnia 6 lutego 2012 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE - 920 - *ALW* - 12/APo/1
SM-210
dot.: DPOC/2012/011127 z 24.01.2012 r.

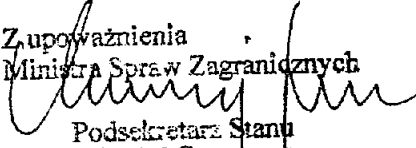
opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej:

- projektu ustawy o ratyfikacji Porozumienia europejskiego w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka sporządzonego w Strasburgu dnia 5 marca 1996 r.,

- Porozumienia europejskiego w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka sporządzonego w Strasburgu dnia 5 marca 1996 r.

wyrażona na podstawie na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.) w zw. z § 10 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 sierpnia 2000 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o umowach międzynarodowych (Dz. U. z 2000 r. Nr 79, poz. 891) przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Projekt ustawy oraz porozumienie nie są sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.

Zupoważnienia
Ministra Spraw Zagranicznych

Podsekretarz Stanu
Maciej Szpunar